

4. OPEC's Influence on Global Oil Prices, Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/ask/answers/060415/how-much-influence-does-opec-have-global-price-oil.asp>
5. Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC), Investopedia URL: <https://www.investopedia.com/terms/o/opec.asp>.
6. Saudi Arabia SAUDI ARABIA'S RELATIONS WITH ASIA, ASIA SOCIETY POLICY INSTITUTE. URL: <https://asiasociety.org/asias-new-pivot/saudi-arabia> (дата звернення 2021)
7. Saudi Arabia, Forbes. URL: <https://www.forbes.com/places/saudi-arabia/?sh=5ddc6cd24e5c><https://www.forbes.com/places/saudi-arabia/?sh=5ddc6cd24e5c>
8. Top Factors That Affect the Price of Oil, Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/articles/investing/072515/top-factors-reports-affect-price-oil.asp>

**Стретович Дмитро**

**Національний університет «Острозька академія»**

## **ВІЙСЬКОВИЙ ЧИННИК У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ КОРОЛІВСТВА САУДІВСЬКА АРАВІЯ**

**Анотація.** Розглянуто військовий чинник зовнішньої політики Королівства Саудівська Аравія. Проаналізовано основних постачальників зброї та вплив на це подій в Ємені. Передусім розглянуто відносини з США, ЄС, Китаєм. А також коротко проаналізовано становлення відносин у військовій сфері з Україною.

**Ключові слова:** Королівство Саудівська Аравія, військовий чинник, США, ЄС, Китай, Україна.

**Abstract.** It is examined the military factor of the Kingdom of Saudi Arabia's foreign policy. The main arms suppliers and the impact of events in Yemen on this are analysed. First of all, relations with the United States, the EU, and China are considered. The formation of military relations with Ukraine is also briefly analysed.

**Keywords:** the Kingdom of Saudi Arabia, military factor, USA, EU, China, Ukraine.

Збройні сили стали відігравати важливу роль в Саудівській Аравії після війни в Затоці у 1991 р., але завжди були пов'язані з їх альянсами, розгорнутими в регіоні американськими військами. Введення Саудівських сил у Бахрейн для придушення протестів 2011 р. є важливою віхою в стратегії національної оборони Саудівської Аравії під прикриттям допомоги та сприяння лідерам союзників. З моменту вступу на престол в 2015 р. король Салман ібн Абдул-Азіз зробив низку призначень і перепризначень, які змінили обов'язки і відносну владу провідних членів наступного покоління сім'ї Аль Сауд, які є онуками засновника Королівства. Сила є одним із найважливіших інструментів зовнішньої політики Саудівської Аравії, особливо в регіоні. Розміщення військового персоналу за межами країни здійснюється як для стабілізації

обстановки, так і для збереження саудівських інтересів. Водночас КСА є активним покупцем зброї у багатьох провідних країн світу, дозволяє розміщувати військові бази інших країн на власній території.

**США.** З 2009 по 2017 рр. вартість основних військових товарів і послуг, наданих Саудівській Аравії, складала майже 139 млрд дол. США, а вартість укладених угод про продаж зброї між США та КСА за 2009–2017 рр. перевищує суму в 76 млрд дол. США.

З березня 2015 р. навчені США саудівські військові використовують зброю американського походження, а іноді й американську матеріально-технічну допомогу і дані американської розвідки для підтримки військових операцій в Ємені. Президент Д. Трамп в 2019 р. розгорнув додаткові американські війська і військову техніку в Саудівській Аравії.

У країнах Затоки розміщено значну кількість американських військових баз. Приблизно 2500 американських військовослужбовців сьогодні працюють на винищувачах і ракетних батареях Patriot на авіабазі Принца Султана на південний схід від Ер-Ріада. Американські військові в кінці січня 2021 р. вивчали можливість використання порту Червоного моря в Саудівській Аравії і ще двох аеродромів в Королівстві на тлі загострення напруженості у відносинах з Іраном.

**Експорт зброї до Саудівської Аравії.** Протягом 2015–2020 рр. найбільшим експортером військової техніки до КСА були США. Великобританія – другий за величиною військовий експортер в КСА в період з липня по вересень 2020 р. – дозволила продаж зброї на суму 1,88 млрд дол. США (включно з ракетами і бомбами). Франція є третім за величиною експортером зброї в Ер-Ріад [9], водночас на Париж припадає 4 % імпорту зброї королівства в період з 2015 по 2019 рр., поступаючись і США (73 %), і Великобританії (13 %). Іспанія за той же період дозволила продаж зброї коаліції, очолюваній КСА, на суму понад 2,6 млрд євро та експортувала зброю, (переважно боєприпаси і літаки) на суму майже 2 млрд євро [10]. Велика частина цього експорту припала на Саудівську Аравію (1,2 млрд євро). Німеччина продала Ер-Ріаду зброї на суму 190 млн дол. США за січень–червень 2018 р. [5]

Після вбивства саудівського журналіста Джамалія Хашоггі в саудівському консульстві в Стамбулі у жовтні 2018 р. канадський прем'єр-міністр Джастін Трюдо оголосив про заморожування експорту нових озброєнь в Ер-Ріад. Тоді ж Німеччина також заборонила продаж зброї до КСА. Однак призупинення канадського експорту було скасовано в квітні 2020 р. після того, як урядова перевірка не виявила чітких доказів того, що канадська військова техніка використовувалася для порушень прав людини.

27 січня 2021 р. Сполучені Штати тимчасово заморозили продаж зброї Саудівській Аравії в рамках зусиль із припинення громадянської війни в Ємені [2]. Після рішення Вашингтона Італія оголосила про блокування продажів зброї Саудівській Аравії через побоювання, що ця зброя може бути використана для вбивства мирних жителів в Ємені [6].

11 лютого 2021 р. Європарламент закликав країни-члени ЄС заборонити продаж зброї Саудівській Аравії та ОАЕ через порушення прав людини в Ємені

[4]. Незважаючи на те, що більшість союзників США також припинили продаж зброї очолюваній Саудівською Аравією коаліції, Великобританія відмовилася застосовувати такі заходи. Також 22 із 23 французьких депутатів в Європарламенті, що входять до ліберального політичного блоку «Оновлення Європи», утрималися при голосуванні за припинення продажу європейського військового обладнання до КСА. Як і їхні французькі колеги, 7 із 9 іспанських депутатів утрималися під час голосування за обмеження європейських продажів зброї коаліції на чолі з Саудівською Аравією.

Австралія підтвердила, що не буде забороняти продаж зброї Саудівській Аравії, незважаючи на занепокоєння громадянського суспільства щодо порушень міжнародного гуманітарного права в Ємені. [1]

**Китай.** Перший конкретний прояв китайсько-саудівського співробітництва в галузі безпеки відбувся в 1985 році – за п'ять років до встановлення офіційних дипломатичних відносин. Це ознаменувалося придбанням Саудівською Аравією у Китаю 36 балістичних ракет середньої дальності CSS-2 «східний вітер» і дев'яти пускових установок [8].

Саудівсько-китайське співробітництво в боротьбі з тероризмом (КТ) залишається досить обмеженим, оскільки погляди обох сторін щодо того, які групи можна вважати «ворожими», занадто суперечливі. Саудівські офіційні особи не мають ілюзій, що Пекін підтримає зусилля з протидії іранському авантюризму в арабському світі, що ще більше знижує перспективи зміцнення значущого партнерства з Китаєм у сфері безпеки.

**Україна.** Співробітництво України з КСА у сфері оборони на сьогодні перебуває лише в процесі налагодження. В лютому 2015 р. після підписання Угоди між заводом «Антонов», King Abdulaziz City for Science and Technology (KACST) і компанією Taqnia Aeronautics було вперше оголошено про розробку Ан-132Д для Королівства Саудівська Аравія [7]. З причин, не пов'язаних з ДП «Антонов», відбулася зміна партнера програми в Саудівській Аравії, і процес був зупинений.

5 лютого 2020 р. в Києві Міністр оборони України Андрій Загороднюк провів зустріч з помічником Міністра оборони Саудівської Аравії Мухаммедом бен Абдаллою Аль-Айшем, де вони підписали Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Королівства Саудівська Аравія про оборонне співробітництво [3]. Враховуючи початок налагодження відносин України з Саудівською Аравією у військовій сфері, найближчими роками очікуємо на розвиток укладених домовленостей.

З початком ХХІ ст. Королівство Саудівська Аравія почало досить активно захищати свої інтереси та втручатися в інші країни регіону. Королівство Саудівська Аравія більшу частину своєї військової техніки експортує з США та країн Європи. Внаслідок подій в Ємені низка країн застосували торговельні обмеження проти КСА. На території КСА розташовані військові бази США, які спрямовані на контроль основних шляхів постачання нафти. Частину військової техніки КСА купує в Китаю, незважаючи на різні позиції щодо деяких питань. З Україною відносини в оборонній сфері тільки починають налагоджуватися.

## Джерела та література

1. Australia will not ban arms sales to countries involved in Yemeni civil war | Australia news | The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/australia-news/2021/feb/11/australia-will-not-ban-arms-sales-to-countries-involved-in-yemeni-civil-war>
2. Biden administration freezes US arms sales to Saudi Arabia and UAE | Middle East Eye. URL: <https://www.middleeasteye.net/news/us-biden-freeze-arms-sales-saudi-arabia-uae>
3. Defense agencies of Ukraine and Saudi Arabia will cooperate in defense sphere | Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/oboronni-vidomstva-ukrayini-ta-sauidivskoyi-araviyi-spivpracyuvatimut-v-oboronnij-sferi>
4. EU Parliament calls for ban on arms sale to Saudi, UAE. URL: <https://www.aa.com.tr/en/europe/eu-parliament-calls-for-ban-on-arms-sale-to-saudi-uae/2142020>
5. Germany reduces arms sales to Saudi Arabia | Germany | News and in-depth reporting from Berlin and beyond | DW | 13.11.2019. URL: <https://www.dw.com/en/germany-reduces-arms-sales-to-saudi-arabia/a-51223414>
6. Italy blocks arms exports to Saudi Arabia and UAE | Middle East Eye. URL: <https://www.middleeasteye.net/news/saudi-arabia-uae-italy-blocks-arms-exports>
7. Saudi Arabia to build planes with Ukraine's Antonov | Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/us-saudi-ukraine-airplane-idUSKBN0NS1J320150507>
8. Saudi Arabia's relations with China: Functional, but not strategic. URL: <https://www.brookings.edu/articles/saudi-arabias-relations-with-china-functional-but-not-strategic/>
9. USA and France dramatically increase major arms exports; Saudi Arabia is largest arms importer, says SIPRI | SIPRI. URL: <https://www.sipri.org/media/press-release/2020/usa-and-france-dramatically-increase-major-arms-exports-saudi-arabia-largest-arms-importer-says>
10. Yemen lleva años en guerra y es el infierno en la Tierra. URL: <https://www.es.amnesty.org/actua/acciones/espana-armas-yemen-abr18/>

**Сизонюк Валерія**

**Донецький національний університет імені Василя Стуса**

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЖІНОК В ДЕРЖАВАХ АРАБСЬКОГО СВІТУ**

***Анотація.** У статті досліджується вплив релігійного чинника на формування культурних стереотипів у державах Близького Сходу. Розглянута проблематика*